

Det mildnes efterhånden

Hanne Lone Tønnesen er 78 år. Hun er mag.art., har været fysioterapeut og oversætter nu bøger. Hanne Lone er enke og mor til to sønner. Hun bor i København.

En tidlig morgen i juni 2006 blev Hans Jacob, Hanne Lones ældste søn, skudt af to betjente i en Seven Eleven på Frederiksberg. Hans Jacob, der havde en psykisk sygdom, virkede truende på personalet, som tilkaldte politiet. Hans Jacob blev 43 år.

I ugen op til drabet blev Hans Jacob psykotisk. Han havde læst i avisen, at hans gode ven Rasmus var død af et allergisk tilfælde, og det havde taget pippet fra ham, så han var holdt op med at spise sine piller. Han skulle have været til Bornholm med sin kæreste, men han missede bussen. Alt var kaos. I den årle morgenstund i en tilstand af fortvivlelse og mismod gik han så ned til Seven Eleven og kom i klammeri med de unge mennesker, der passede butikken. De tilkaldte politiet, som så hastigt kom og nærmest likviderede ham. Du godeste!

Tiden, der fulgte, var overordentlig voldsom. Det var meget, meget uhyggeligt, jeg kunne ikke slippe tankerne hverken i vågen tilstand eller i drømme. Hvad var der foregået? I begyndelsen forlød det jo, at Hans Jacob var kommet ind i forretningen med en stor kølle. Jeg tænkte: En stor kølle! Hvor i alverden kom den kølle fra, hvad var det for noget? Men altså, han havde truet dem med en kølle og raseret butikken. Det lød slet ikke som Hans Jacob. Jeg kunne nemt forestille mig, at han kunne komme i klammeri med folk, for han havde en hvas tunge, hvis det stak ham, men at han skulle begynde at tæske rundt og være voldelig, det ... Der gik flere måneder med de forestillinger og tanker.

Hans Jacob havde psykoser, og det var bestemt ikke sjovt. Det er en hård skæbne at opleve, at ens børn får en voldsom psykisk lidelse. Der var én, der sagde til mig: Det må vel også være en lettelse, at Hans Jacob døde? Og det er rigtigt. Han er ikke længere en bekymring, og det er en lettelse ikke at bekymre sig længere.

Men det er ikke en lettelse, *at* det er en lettelse. Det er jo nærmest en yderligere byrde, kan man sige. Det er sådan en underlig følelse. Jeg blev vred over spørgsmålet.

Det retslige efterspil blev langstrakt. En disciplinærsag mod betjentene blev frafaldet af statsadvokaten, men rigsadvokaten besluttede senere at rejse tiltale mod betjentene. De blev begge frifundet i byretten.

Jeg ville forfærdelig gerne have, at der blev rejst tiltale mod de to drabsmænd. Jeg ville gerne have, at alt kom frem, ikke kun alle mulige mærkelige påstande og bortforklaringer. Retssagen kom til at fylde uhyrlig meget. Jeg ville ikke have været foruden den, for pokker da, jeg er meget godt tilfreds med, at den var der, men derfor var det jo hårdt alligevel. Den tid var et mareridt, fordi man drømmer om det nat efter nat, man vågner op, og man forestiller sig, hvad der er foregået, sover elendigt og bliver helt tyndslidt.

Jeg var i retten under hele retssagen. Heldigvis var jeg der ikke alene. Min søn Adam, nogle gode venner og andre familiemedlemmer fulgte også alle dagene i retssagen. Det havde været ubærligt, hvis jeg havde været alene. Jeg havde gjort mig klart, at alene ved at betjentene blev anklaget, havde jeg opnået en meget stor del af det, jeg ville. Men jeg har det lidt dobbelt med den ubegribelige frifindelse. Jeg var vred, men det slog mig ikke helt ud. At de skulle straffes, var ikke det, der var det væsentlige. Jeg har ikke nogen trang til at sætte folk i fængsel. Hvad skulle det hjælpe? Jeg er sikker på, at retssagen har båret straffen i sig selv for dem. Trøsten for os var, at det er sådan med retssager, at de ikke kan være udtryk for en højere retfærdighed. En dom kan jo falde forskelligt ud i byretten, landsretten og Højesteret. Det er jo også sådan, at man ikke må anlægge en sag ved domstolene, som man ikke mener kan vindes. Så at Rigsadvokaten som statens øverste anklagemyndighed havde anlagt sagen, talte tungere end de tilfældige domsmænd og dommerens afgørelse ved byretten.

Senere udgav en af betjentene en bog. Det gjorde han, efter at han i årevis ikke havde genoptaget sit arbejde, så han har ikke haft det godt. Det har ikke været nogen stolt affære for dem. Jeg har læst noget af den, og jeg blev mere og mere forstemt, jo mere jeg læste. Det var jo helt primitivt - politiet har altid ret. Han tilbød også at mødes eller konfronteres med mig. Det gjorde han i forbindelse med en fjernsynsudsending, hvor han skulle snakke om sin bog. Bogen fik vældig omtale, men den konfrontation skulle jeg nu ikke nyde noget af og slet ikke i fjernsynet. Jeg havde ingen trang til at blive forsonet med den mand. Han ville vel sidde og retfærdiggøre sig og forklare løs. Jeg kan forstå, at man kommer til at handle overilet og under pres, men deres overfladiskhed resulterede altså i, at min søn blev dræbt.

Man kunne jo tro, at det havde været en lettelse, hvis min mand havde levet endnu. Men jeg tror, han var blevet så gal i hovedet og fortvivlet, at det ikke havde haft nogen ende. Det var en lettelse, at han ikke oplevede det, men det var en hjælp at kunne snakke med Adam om det. Vi kom meget tæt på hinanden. Det var da en god ting, der kom ud af det. Det var og er også en hjælp, at de mennesker, jeg omgås, ikke skyede at tale om det. Det er der jo mange, der oplever. Det skal ikke være en nyfigen snagen, men en spontan lyst til at tale om de døde, om Hans Jacob. Det er vigtigt, at han ikke bare bliver glemt.

Man kommer til at føle sig lidt solidarisk med alle de mennesker, der har det på samme måde - på en mærkelig måde. Advokaten foreslog mig at deltage i en gruppe af forældre til andre politiskudte mennesker, men det var alle sammen sådan nogle biltyve, og det orkede jeg ikke. Men jeg fik en pervers tilbøjelighed til at se kriminalfilm, hvor de skød hinanden. Det var sådan genoplevelse by proxy. Det har nu heldigvis fortaget sig, men der var en lang periode, hvor jeg simpelthen blev suget ind i det. Det var ligesom, jeg så ikke var helt alene om det. Den fornemmelse kunne jeg godt få - helt mærkeligt!

Nogle år tidligere var jeg begyndt jeg at oversætte skønlitteratur fra polsk til dansk. Jeg havde fået en oversættelse udgivet, og jeg var lige begyndt at oversætte en anden bog. At sætte sig ned med det, det var ligesom at stikke en hvid pind i munden. Så tænkte jeg på det og ikke på noget andet. Det var en utrolig hjælp at have noget at fordybe sig i, som krævede min fulde

opmærksomhed. Jeg tror nærmest, det var livreddende. Hvis jeg havde sat mig hen og stirret ud i luften og tænkt på det hele tiden, så var jeg blevet tosset. Det arbejde hjalp virkelig.

Jeg prøvede at gå til psykolog, men det virkede helt forkert. Det var ingen hjælp. Jeg syntes, at det, hun sagde, var almindeligheder, og tænkte, at det her kan jeg vist godt klare selv. Men man skal jo også ville klare det. Det bliver et vældigt sorgarbejde, du skal igennem, sagde man. Sorgarbejde, hvad er det? Hvad er det for en underlig åndssvag term? Sorgarbejde! Det *er* en stor sorg, og det tager sin tid at komme igennem den. Selvfølgelig skal man bearbejde det, men sorgen som arbejde, det ord har jeg det lidt svært med. Det er, som om man kan arbejde det af eller arbejde det væk. Det kan man ikke. Det er, som det er, og det mildnes efterhånden. Det gør det. Det gør det.

Hanne Lone boede tidligere med sin familie i Jylland, hvor også hendes mand blev begravet. I forbindelse med Hans Jacobs død hentede hun sin mands urne til København og fik sat den ned i graven ved siden af Hans Jacob.

Jeg er nu ikke nogen særlig ven af gravsteder, men på det tidspunkt betød det utrolig meget for mig. Så jeg fik samlet dem, og jeg tager da også på kirkegården adskillige gange om året og luger og klipper planterne, men jeg synes ikke, der er nogen trøst ved det. Der sker ikke noget. Det er noget mærkeligt noget, fordi graven *skal* være der, men det giver ikke nogen følelse af samvær. Det er måske en del af fidusen ved det, var jeg lige ved at sige. Det er ikke der, jeg står og dvæler ved minderne. Det skal bare se ordentligt ud.

En gang imellem kører jeg forbi den Seven Eleven der og Hans Jacobs tidligere lejlighed. Det giver jo et gib i én, det er sådan nogle ting, der trigger, men jeg tror ikke, man skal sky de konfrontationer. Jeg tror, det er meget godt, at det kommer op at vende på en naturlig måde. Efterhånden så forandrer det sig jo noget. En gang imellem kommer det over mig, men det er jo ikke sådan noget, jeg går og plages af til daglig. Men det tog godt nok lang tid, før det faldt ned i et rimeligt leje, det må jeg sige.